

Uitgangspositie: we kiezen voor scenario 3. Dit is het meest simpele scenario, maar wél met de hoogst mogelijke gezondheidswinst Dit scenario is het best uit te leggen aan het algemeen publiek voor draagvlak, de schijf van vijf wordt hierin namelijk het beste gevolgd.

Vraag 1 van 5

Toelichting

Sinds 1993 heeft Nederland een verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken, waaronder frisdrank, vruchten- en groentesappen en alcoholvrij bier. De huidige belasting heeft hetzelfde tarief voor alle dranken, of er nu veel of weinig suiker in zit. De overheid overweegt nu om een suikerbelasting op alcoholvrije dranken in te voeren. Dranken die geen of weinig suiker bevatten (zoals zero/light frisdrank en mineraalwater met een smaakje) zullen daardoor goedkoper worden dan nu, en dranken die veel suiker bevatten (zoals cola en energiedrank) duurder. De reden van deze suikerbelasting is het bevorderen van de gezondheid door het tegengaan van overgewicht.

Vraag

Vindt u dat de overheid overgewicht en obesitas moet bestrijden door de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken voortaan te baseren op het suikergehalte van de drank? Hierdoor worden dranken die geen of weinig suiker bevatten goedkoper dan nu, en dranken die veel suiker bevatten duurder dan nu.

Als we willen dat de komende generaties gezonder gaan eten en drinken, moeten zij opgroeien in een omgeving waarin het vanzelfsprekend is om voornamelijk gezond te eten. Dit vraagt dus om structureel ander beleid waarin we niet de verantwoordelijkheid bij het individu leggen, maar waarin een gezonde omgeving iedereen uitnodigt om gezonder te eten en te drinken. Er is een pakket aan maatregelen nodig om de voedselomgeving gezond te maken. Het effect van een pakket reikt immers verder dan de optelsom van afzonderlijke maatregelen. De invoering van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken op basis van suikergehalte kan een eerste belangrijke stap zijn.

Ja, wij vinden dat de overheid overgewicht en obesitas moet bestrijden door de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken voortaan te baseren op het suikergehalte van de drank. Nederland loopt wereldwijd achter bij het invoeren van effectieve prijsmaatregelen om een gezonde voedselomgeving te creëren. Dit ondanks wetenschappelijk bewijs dat prijsmaatregelen effectief zijn in het verminderen van de aankoop en consumptie van suikerhoudende dranken te verminderen.

Vraag 2 van 5

Toelichting

Het uitgangspunt bij de invoering van suikerbelasting is dat hetzelfde bedrag wordt opgehaald als nu. Naast het behalen van belastingopbrengsten komt er een extra doel bij met de omzetting naar een suikerbelasting: het bevorderen van de gezondheid door het

tegengaan van overgewicht. Dit doel kan op twee manieren worden bereikt: consumenten kiezen vaker voor dranken waar minder suiker in zit en producenten verlagen de hoeveelheid suiker in hun dranken. Daarbij speelt dat alcoholvrije dranken natuurlijke en toegevoegde suikers kunnen bevatten. Voorbeelden van dranken met alleen natuurlijke suikers zijn melk en pure vruchten- en groentesappen. Voorbeelden van dranken waar tijdens de productie suiker wordt toegevoegd, zijn frisdrank en chocolademelk. De Gezondheidsraad adviseert zo min mogelijk suikers binnen te krijgen via dranken. Het maakt daarbij niet uit of het gaat om natuurlijke suikers of toegevoegde suikers. Dat komt omdat het lichaam de suikers op dezelfde wijze verwerkt, het maakt niet uit of het natuurlijke of toegevoegde suikers zijn. Daarnaast is het zo dat het eten van bijvoorbeeld fruit meer vult dan het drinken van sap. En je voor één glaasje sap meerdere stukken fruit nodig hebt. Zo krijg je ongemerkt in korte tijd veel suikers binnen als je sap drinkt in plaats van dat je fruit eet.

Vraag

Vindt u dat de belasting moet gelden voor alle alcoholvrije dranken, ongeacht of die natuurlijke of toegevoegde suikers bevatten? Of moet de belasting alleen gelden voor dranken met toegevoegde suikers, met als gevolg dat de prijs voor deze dranken extra sterk stijgt?

Antwoord vraag 2

Ja, wij vinden dat de belasting moet gelden voor alle alcoholvrije dranken, ongeacht of die natuurlijke of toegevoegde suikers bevatten. Het advies van de Gezondheidsraad is namelijk: 'drink zo min mogelijk suikerhoudende dranken'. Er wordt in dit advies geen onderscheid gemaakt tussen dranken die van nature suikers bevatten of toegevoegde suikers. In natuurlijke sappen kunnen net zo veel suikers zitten als in frisdranken.

Naar onze mening moet de gedifferentieerde verbruiksbelasting de Schijf van Vijf – best mogelijk – volgen, voor de meeste gezondheidswinst. Het systeem is daarmee ook het simpelst uit te leggen aan de consument; we volgens namelijk een systeem die de verschuiving van buiten de Schijf van Vijf, naar binnen de Schijf van Vijf aanjaagt.

Tot slot: onze wens is idealiter dat we voor alle suikerrijke dranken willen dat producenten de prikkel voelen om te herformuleren én dat gezonde alternatieven voor de consument aantrekkelijker worden. En er dus net zoals in het VK wel gehandhaafd wordt op basis van toegevoegd suikers.

Vraag 3 van 5

Toelichting bij vragen 3 en 4

In de contourenbrief zijn vijf mogelijke scenario's van de belasting uitgewerkt (scenario I, II, III, IVa en IVb). In scenario I vallen alle alcoholvrije dranken onder belasting en zijn er geen uitzonderingen. Vervolgens worden in de scenario's daarna steeds meer dranken van de belasting uitgezonderd. Over die uitgezonderde dranken hoeft dus geen verbruiksbelasting te worden betaald, maar de belasting op andere dranken zal dan hoger worden. Dit komt omdat de totale opbrengst van deze verbruiksbelasting hetzelfde moet blijven. In de contourenbrief (zie 'relevante documenten') leest u meer over de argumentatie en de effecten van elk scenario.

Scenario I: geen dranken uitgezonderd.

Scenario II: alleen mineraalwater uitgezonderd.

Scenario III: mineraalwater uitgezonderd. Zuivel en sojadranken met een laag suikergehalte uitgezonderd.

Scenario IVa: mineraalwater uitgezonderd. Zuivel en sojadranken uitgezonderd (ongeacht suikergehalte). Pure vruchten- en groentesappen belast met het laagste tarief.
Scenario IVb: mineraalwater uitgezonderd. Zuivel en sojadranken uitgezonderd (ongeacht suikergehalte). Pure vruchten- en groentesappen uitgezonderd.

Vraag

Welk scenario heeft het meest uw voorkeur en waarom?

Antwoord vraag 3

We willen het meest duidelijke scenario met de hoogst mogelijke gezondheidswinst én we willen dat het scenario goed is uit te leggen aan het algemeen publiek. Daarom kiezen wij voor: scenario 3.

Dit scenario sluit het beste (m.u.v. volle zuivel) aan bij de Schijf van Vijf en is het daarmee het simpelst uit te leggen aan de consument; namelijk de verschuiving van buiten de Schijf van Vijf naar binnen de Schijf van Vijf.

Ons advies is dan ook om met het systeem altijd aan te sluiten bij de adviezen van de Gezondheidsraad en de vertaling hiervan van het Voedingscentrum. Dit betekent ook, dat het systeem dynamisch ingericht moet zijn. En dus zal veranderen op het moment dat inzichten van de Gezondheidsraad ook veranderen.

Tot slot moeten loopholes in CN-codes, zoals het toevoegen van 1% melkvet, op voorhand worden omzeild. Dit kan worden bereikt in de vormgeving van, en wetgeving rondom, de nieuwe verbruiksbelasting. Dit is niet alleen belangrijk vanuit gezondheidsoogpunt, maar eveneens voor publiek gezondheidsbegrip en draagvlak.

Vraag 4 van 5]

Vraag

Welk scenario heeft het minst uw voorkeur en waarom?

Antwoord vraag 4

Vanuit gezondheidsperspectief is scenario IVb, waarin zuivel en soja worden uitgezonderd ongeacht suikergehalte en waarin pure vruchten- en groentesappen belast worden met lager tarief of worden uitgezonderd, niet wenselijk. Dit vanwege het feit dat pure vruchten en groentesappen doorgaans veel natuurlijke suikers bevatten en niet zijn opgenomen in de Schijf van Vijf (sv5). Net zoals zuiveldranken met veel suikers. Vanuit gezondheidsperspectief is er geen reden om de consumptie hiervan te stimuleren. Daarnaast is dit scenario ook het meest complex en het meest fraudegevoelig.

Vraag 5 van 5

Toelichting

Het overheidsbeleid is 'bier met alcohol moet altijd duurder zijn dan fris'. Als er een verbruiksbelasting op basis van suikergehalte komt, kan ervoor worden gekozen de bieraccijns te verhogen omdat het tarief voor frisdranken met veel suiker (zoals reguliere cola of energiedrank) anders hoger is dan de bieraccijns. Een andere mogelijkheid is om toe te staan dat alcoholhoudend bier lager belast kan zijn dan frisdrank met veel suiker. Het uitgangspunt dat bier altijd duurder moet zijn dan fris, geldt dan niet meer. Over deze

afweging leest u meer in de contourenbrief (zie 'relevante documenten').

Vraag

Vindt u dat bier altijd hoger belast moet zijn dan alcoholvrije dranken, ook als die alcoholvrije dranken veel suiker bevatten? En maakt het daarbij voor u uit dat de accijns op alcoholhoudende bieren hierdoor omhoog gaat?

Antwoord vraag 5

Het advies van de Gezondheidsraad over alcohol is: Drink geen alcohol. En als je toch drinkt, dan niet meer dan 1 glas per dag. Het drinken van alcohol is schadelijk voor de gezondheid. Zoals de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) ook stelt: er is geen veilige hoeveelheid alcohol om te drinken. Het advies is dan ook om ervoor te zorgen dat alcoholhoudende dranken altijd hoger belast worden en voor de consument duurder zijn dan alcoholvrije varianten en andere alcoholvrije dranken. Daarnaast zijn dranken met alcohol, waaronder bier, in veel gevallen óók suikerhoudend. Ze zijn dus op twee manieren slecht voor de gezondheid.

Vanuit gezondheidsperspectief vinden we het een goede ontwikkeling als de prijs van alcoholhoudende dranken omhooggaat. Er is overtuigend bewijs dat prijsverhoging een zeer effectieve maatregel is om alcoholgebruik te verminderen en daarmee samenhangende gezondheidsschade en andere schade te beperken. De WHO noemt prijsmaatregelen als één van de drie best buys voor alcoholbeleid (beleidsmaatregelen die het meest kosteneffectief, betaalbaar en uitvoerbaar zijn).

Tot slot:

Wat ons betreft hoeft deze maatregel niet per se budgetneutraal te zijn, maar mag deze ook voordeel opleveren met hogere bedragen in de staffels. Idealiter zetten we de opbrengst van de suikertaks in voor gezondheidswinst bij de consument. Dit kan bijvoorbeeld door prijsverlaging van gezonde producten of door de inzet van gratis gezonde schoolmaaltijden, samengesteld volgens de Schijf van Vijf. Door dit duidelijk te communiceren richting consumenten, zal het draagvlak voor, en het effect van de maatregel, naar verwachting groter zijn.